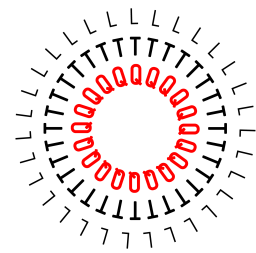


# ПЪТ КЪМ ГЛОБАЛНА КОМУНИКАЦИЯ БЕЗ ЕЗИКОВИ БАРИЕРИ: ПРОЕКТЪТ QTLeap



Може да звучи парадоксално, но в ерата на дигиталните технологии и световната глобализация естественият език е сред последните и най-сериозни комуникационни бариери, които все още се опитваме да преодолеем.

Европейският изследователски проект *QTLeap* (Качествен превод посредством дълбоки езикови и семантични технологии) има за цел да снесе тази бариера с помощта на новаторски технологични разработки, без обаче да заличава или размива езиковото разнообразие.

Известно е, че естественият език е диалогът ни със заобикалящия свят. Но в сегашната ера на дигитализация и глобализация се озоваваме в обстановката на един малък Вавилон както на доминиращите езици (английски, немски, испански, китайски, арабски и др.), така и на 'малките' езици, какъвто е и българският език. Разбирането между езиците минава не само през научаването на нови езици, но и през превода от един език на друг.

Машинният превод представлява система, която има за цел да извършва автоматични преводи от един на друг език. Новите информационни и комуникационни технологии ни позволяват да се свързваме и взаимодействаме с хора по целия свят, а също така ни предоставят неизчерпаеми и свободно достъпни източници на информация. Много хора например ползват Гугъл Преводач като средство за ориентация в информация на чужд език. Но неговото приложение е ограничено до тематика и езици, които са добре представени в интернет. Все още спецификите на езиците, необходими за качествен превод, остават ненапълно изучени и в много от случаите се чувства липсата на знание за света. Ето защо трансферът на знание от един език на друг не е лесен за постигане.

Благодарение на научните изследвания и постигнатия напредък по отношение на това голямо предизвикателство, технологиите за машинен превод вече са достатъчно развити и намират приложение в решаването на важни практически проблеми. Те позволяват за някои двойки езици най-малкото да се извлече смисловата същина на оригиналните текстове, а за някои езикови двойки и конкретни области дори да се постигнат много добри резултати. Разширяването на тези технологии към повече двойки езици и тематика изискват използването на резултатите от дълбоките езикови технологии и връзката им със семантичните технологии като онтологии, свързани отворени данни, знание от социални мрежи и ресурси (Wikipedia, FreeBase и други). Проектът QTLeap има за цел да интегрира тези технологии в системи за машинен превод за няколко от официалните езици на Европейския съюз.

Проектът *QTLeap* се изпълнява на основата на съществуващите вече постижения. По думите на неговия научен координатор, Антонио Бранко от Университета в Лисабон, Португалия, това е "един от най-амбициозните научно-изследователски проекти в

областта на машинния превод и технологиите за естествени езици през последните години”.

Целта на проекта е да изследва и разработи иновативна методология за машинен превод, която да се възползва от подходите, основаващи се на *дълбока езикова обработка*. Според Антонио Бранко “този проект е проучване на иновативни методи, чрез които да се постигне превод от по-високо ниво, чрез използване на възможностите, предоставени от съществуващите семантични бази данни, както и доста успешната напоследък семантичната обработка на естествени езици”.

QTLeap – Quality Translation by Deep Language Engineering Approaches Project (**Качествен превод посредством дълбоки езиковоинженерни подходи**) – се изпълнява от консорциум от осем партньора. От българска страна координатор е доц. д-р Кирил Симов от Института за информационни и комуникационни технологии (Българската академия на науките). Останалите партньори са: Карловият университет в Прага, Германският изследователски център за изкуствен интелект (DFKI), португалската компания Higher Functions Lda., Хумболтовият университет в Берлин, Университетът на Баската автономна област, Университетът в Гронинген, Холандия, и Университетът в Лисабон, Португалия.

Консорциумът ще работи за превод на следните двойки езици в двете посоки: *английски-баски, английски-български, английски-испански, английски-немски, английски-португалски, английски-чешки*.

За контакти с българския координатор, моля пишете на следния имейл: [kivs@bultreebank.org](mailto:kivs@bultreebank.org)

За повече информация за проекта, моля посетете: [qt leap.eu](http://qt leap.eu)